

Sygn. akt I C 1535/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2018 r.

Sąd Rejonowy w Sandomierzu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Baran

Protokolant: staż. Anna Ostrowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 kwietnia 2018r. w S.

sprawy z powództwa K. B. oraz S. B.

przeciwko D. L.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

orzeka:

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powodów: K. B. i S. B. ugodę sądową zawartą przez dłużnika A. L. i pozwaną D. L. przed Sądem Rejonowym w Sandomierzu w dniu 14 kwietnia 2015r. w sprawie o sygn. akt III RC 41/15 oraz ugodę sądową zawartą przez dłużnika A. L. i pozwaną D. L. przed Sądem Rejonowym w Sandomierzu w dniu 4 lipca 2017r. w sprawie o sygn. akt III RC 80/17 w celu ochrony wierzytelności wynikającej z nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 3 października 2000r. w sprawie o sygn. akt VI Ng 163/00 w zakresie części kosztów sądowych zasądzonych tym nakazem tj. do kwoty 5 000,00 (pięć tysięcy złotych 00/100).

II. zasądza od pozwanej D. L. na rzecz powodów: K. B. i S. B. kwotę 55,00 zł (pięćdziesiąt pięć złotych 00/100) tytułem kosztów procesu.

III. odstępuje od obciążenia pozwanej kosztami sądowymi za I instancję.

Sygn. akt I C 1535/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 9 kwietnia 2018r.

Powodowie: K. B. i S. B. w pozwie przeciwko D. L. wniesionym do Sądu Rejonowego w Sandomierzu wnieśli o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powodów czynności prawnej w postaci zawartej przed Sądem Rejonowym w Sandomierzu III Wydziałem Rodzinnym w sprawie III RC 41/15 w dniu 14 kwietnia 2015r. oraz w sprawie III RC 80/17 w dniu 14 kwietnia 2017r. ugody sądowej przez D. L. i A. L., mocą której A. L. zobowiązał się płacić alimenty na rzecz D. L. w wysokości 1100 zł miesięcznie zaś następnie 2100 zł miesięcznie celem uniemożliwienia wierzycielom dochodzenia wierzytelności należnej od A. L. stwierdzonej tytułem wykonawczym wydanym przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy w sprawie sygn. akt VI Ng 163/00 z dnia 3 października 2000r. oraz postanowienia sygn. akt VI GCo 30/11 z dnia 24 marca 2011r. nadającego klauzulę wykonalności na rzecz powodów w zakresie roszczenia częściowego tj. części kosztów sądowych w wysokości 5 000,00 zł.

Na uzasadnienie swojego żądania powodowie podnieśli, że są wierzycielami dłużnika A. L. zaś ich wierzytelność opiewa na kwotę 222 026,62 zł i wynika z tytułu wykonawczego. Jedynym majątkiem dłużnika, który umożliwia egzekucję stanowią jego świadczenia emerytalno - rentowe oraz dieta radnego. Dłużnik w porozumieniu z pozwaną

dokonując pozornego oświadczenia o należnościach alimentacyjnych uniemożliwiają dochodzenie z tego roszczenia ze względu na pierwszeństwo alimentów przed innymi wierzytelnościami. (pozew k. 5-4)

Pozwana D. L. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Pozwana podniosła, że zawarcie ugody w sprawie o sygn. akt III RC 80/17 nie miało na celu pozbawienie wierzycieli możliwości zaspokojenia ich roszczeń, a zmierzało jedynie do uzyskania środków na bieżące utrzymanie jej samej, męża oraz utrzymanie budynku mieszkalnego, z którego korzysta. Postawa męża pozwanej w okresie poprzedzającym zawarcie ugody sądowej polegająca na podejmowaniu nieodpowiedzialnych decyzji finansowych i w konsekwencji na nadmiernym zadłużaniu się doprowadziło do takiej sytuacji, że mąż nie uczestniczył, adekwatnie do swoich możliwości finansowych, w pokrywaniu kosztów utrzymania rodziny i nie przekazywał uzyskiwanych środków z tytułu emerytury i diet radnego. Skutkowało to m.in. tym, że kilka lat wstecz doszło do zniesienia wspólności majątkowej małżeńskiej. Nadto zaś kwestia dopuszczalności zawarcia tej ugody - pod względem jej zgodności z prawem, zasadami współżycia społecznego tudzież obejścia prawa - była przedmiotem oceny SR w Sandomierzu w sprawie o sygn. akt III RC 80/17 i wobec uznania, że zawarcie tej ugody było dopuszczalne, postępowanie w tej sprawie zostało umorzone. (odpowiedź na pozew k. 45 - 47)

W sprawie tej Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Sąd Okręgowy w Rzeszowie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 3 października 2000r. w sprawie o sygn. akt VI Ng 163/00 nakazał pozwanym A. L. oraz M. F., aby zapłacili solidarnie powodowi Przedsiębiorstwu (...) S.A. kwotę 62 044,76 zł wraz z każdorazowymi odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 6 listopada 1999r. do dnia zapłaty oraz kwotę 7 083,67 zł tytułem kosztów procesu.

Pismem z dnia 5 lipca 2007r, komornik sądowy rewiru II przy SR w Sandomierzu zawiadomił pierwotnego wierzyciela o bezskutecznej egzekucji. W przedmiotowym piśmie wskazano, że wobec dłużników od 2002r. toczą się liczne postępowania egzekucyjne. Na datę sporządzenia przedmiotowego pisma na biegu było 48 spraw na łączną kwotę należności przekraczającą 1 500,000 zł. Dłużnicy od 2002r. nie prowadzą żadnej działalności gospodarczej, nie posiadają żadnych stałych źródeł dochodów, żadnych pojazdów mechanicznych ani żadnych ruchomości, co których możnaby skutecznie skierować egzekucję na zaspokojenie należności w niniejszej sprawie.

Postanowieniem z dnia 24 marca 2011r. w sprawie o sygn. akt VI GCo 30/11 Sąd Okręgowy w Rzeszowie nadał klauzulę wykonalności - opisanemu powyżej - prawomocnemu nakazowi zapłaty na rzecz wierzycieli K. B. oraz S. B. wspólników spółki cywilnej (...) z siedzibą w W., na których przeszło uprawnienie Przedsiębiorstwa (...) S.A. z siedzibą w S..

Postanowieniem z dnia 27 lipca 2011r. w sprawie o sygn. akt VI GCo 50/11 Sąd Okręgowy w Rzeszowie nadał klauzulę wykonalności - opisanemu powyżej - prawomocnemu nakazowi zapłaty przeciwko małżonce dłużnika D. L. z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego małżeńską wspólnotą ustawową D. L. i dłużnika A. L..

Postanowieniem z dnia 21 września 2012r. w sprawie o sygn. akt I ACZ 613/12 Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że oddalił wniosek wierzycieli o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika. W uzasadnieniu orzeczenia wskazano, że prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Sandomierzu z dnia 20 września 2011r. w sprawie o sygn. akt III RC 185/11 ustanowiono między pozwaną oraz jej mężem A. L. rozdzielność majątkową z datą wsteczną tj. od 1 kwietnia 1999r.

Wierzyciele K. B. oraz S. B. w dniu 15 września 2015r. złożyli wniosek o wszczęcie egzekucji w celu ściągnięcia należności wynikających z nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 3 października 2000r. w sprawie o sygn. akt VI Ng 163/00.

Postanowieniem z dnia 6 października 2015r. w sprawie o sygn. akt Km 759/15 komornik umorzył postępowanie egzekucyjne przeciwko pozwanej D. L. z uwagi na uchylenie postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko

małżonkowi dłużnika. Natomiast postanowieniem z dnia 2 grudnia 2015r. w sprawie o sygn. akt Km 759/15 komornik umorzył postępowanie egzekucyjne przeciwko A. L. wobec bezskutecznej egzekucji.

Dłużnik A. L. w dniu 17 sierpnia 2011r. złożył pozew przeciwko D. L. o przyznanie alimentów w wysokości 600 zł miesięcznie. Przedmiotowa sprawa toczyła się przez Sądem Rejonowym w Sandomierzu pod sygn. akt III RC 191/11. Pozwana na rozprawie w dniu 20 września 2011r. uznała powództwo. Sąd Rejonowy w Sandomierzu wyrokiem z dnia 20 września 2011r. zasądził od pozwanej na rzecz powoda A. L. alimenty w kwocie po 600 zł miesięcznie płatne z góry do 10 - go dnia każdego następującego po sobie miesiąca poczynając od dnia 17 sierpnia 2011r. wraz z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat oraz nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.

Dłużnik A. L. w dniu 1 grudnia 2014r. objął mandat radnego Miasta i Gminy S..

Pozwana D. L. w dniu 11 marca 2015r. złożyła pozew przeciwko A. L. o przyznanie alimentów w wysokości 1 100,00 zł miesięcznie. Przedmiotowa sprawa toczyła się przez Sądem Rejonowym w Sandomierzu pod sygn. akt III RC 41/15. Dłużnik na rozprawie w 14 kwietnia 2015r. uznał powództwo i strony zawarły ugodę. Na podstawie tej ugody dłużnik zobowiązał się świadczyć na rzecz żony D. L. alimenty w kwocie po 1 100,00 zł płatne z góry do 10 - go dnia każdego następującego po sobie miesiąca poczynając od dnia 1 stycznia 2015r. wraz z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat. Strony zgodnie wniosły również o nadanie ugodzie rygoru natychmiastowej wykonalności i klauzuli wykonalności oraz poddały jej wykonanie egzekucji na wypadek niedotrzymania jej warunków. Postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2015r. w sprawie o sygn. akt III RC 41/15 Sąd Rejonowy w Sandomierzu umorzył postępowanie w sprawie wobec zawarcia ugody i nadał ugodzie rygor natychmiastowej wykonalności i klauzulę wykonalności. Przedmiotowe postanowienie uprawomocniło się z dniem 22 kwietnia 2015r.

Pozwana w dniu 14 kwietnia 2015r. odebrała tytuł wykonawczy zaś w dniu 16 kwietnia 2015r. złożyła wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko A. L.. Postępowanie egzekucyjne z wniosku pozwanej toczyło się pod sygn. akt Kmp 6/15. W dacie złożenia przez pozwaną wniosku o wszczęcie egzekucji, przeciwko dłużnikowi było prowadzone postępowanie egzekucyjne (sygn. akt Km 1376/03) z wniosku wierzyciela J. S. w celu wyegzekwowania wierzytelności w wysokości 120 691,03 zł.

Wierzyciele K. B. oraz S. B. w dniu 23 maja 2017r. ponownie złożyli wniosek o wszczęcie egzekucji w celu ściągnięcia należności wynikających z nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 3 października 2000r. w sprawie o sygn. akt VI Ng 163/00. Dłużnik w dniu 7 czerwca 2017r. został zawiadomiony o wszczęciu kolejnej egzekucji; przy czym zawiadomienie odebrała pozwana.

Pozwana w dniu 12 czerwca 2017r. złożył do Sądu Rejonowego w Sandomierzu pozew o podwyższenie alimentów do kwoty 2 100,00 zł. Przedmiotowa sprawa toczyła się przez Sądem Rejonowym w Sandomierzu pod sygn. akt III RC 80/17. Dłużnik na rozprawie w 4 lipca 2017r. uznał powództwo i strony zawarły ugodę. Na podstawie tej ugody dłużnik zobowiązał się świadczyć na rzecz żony D. L. alimenty w kwocie po 2 100,00 zł płatne z góry do 10 - go dnia każdego następującego po sobie miesiąca poczynając od dnia 12 czerwca 2016r. wraz z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat. Strony wniosły również o nadanie ugodzie rygoru natychmiastowej wykonalności. Postanowieniem z dnia 4 lipca 2017r. w sprawie o sygn. akt III RC 80/17 Sąd Rejonowy w Sandomierzu umorzył postępowanie w sprawie wobec zawarcia ugody i nadał ugodzie rygor natychmiastowej wykonalności. Przedmiotowe postanowienie uprawomocniło się z dniem 12 lipca 2017r. Pozwana w dniu 12 września 2017r. złożyła wniosek o egzekucję alimentów wynikających z tej ugody.

Pismem z dnia 18 sierpnia 2017r. komornik sądowy zawiadomił wierzycieli o bezskutecznej egzekucji natomiast postanowieniem z dnia 23 października 2017r. umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. akt Kmp 80/17 z uwagi na bezskuteczność egzekucji.

Pozwana i dłużnik zawarli związek małżeński w dniu 19 lipca 1975r. i od tej daty mieszkają razem i prowadzą wspólne gospodarstwo domowe. Pozwana utrzymuje się z emerytury w wysokości 1 450,00 zł miesięcznie natomiast pozwany osiąga dochody z diety radnego w wysokości 1 100,00 zł oraz renty w kwocie 2 550,00 zł miesięcznie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie następujących dowodów: nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 3 października 200r. w sprawie o sygn. akt VI Ng 163/00 k. 41, postanowienia Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 24 marca 2011r. w sprawie o sygn. akt VI GC030/11 k. 6 - 7, zawiadomień o egzekucji k. 8-10, odpisów z księgi wieczystej k. 14, dokumentów z akt komorniczych z akt o sygn. KM 809/17, K 759/15, KMP 6/15, protokołów i ugód z akt o sygn. III RC 80/17 oraz III RC 41/15 Sądu Rejonowego w Sandomierzu, zeznań świadka A. L. k. 80 - 81, zeznań pozwanej k. 72, zeznań powoda k. 71.

W sprawie tej Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Przepisy tytułu X Kodeksu cywilnego regulują instytucję tzw. skargi pauliańskiej. Instytucja przewidziana w przywołanych przepisach jest szczególnym środkiem ochrony wierzyciela przed nieuczciwymi, a zatem niezasługującymi na aprobatę i ochronę, zachowaniami dłużnika, który uszczupla swój majątek po to, aby uniemożliwić zaspokojenie swoich długów. Rozwiązanie przewidziane w art. 527 k.c. znajduje zastosowanie wówczas, gdy dłużnik swoim nieojalnym zachowaniem względem wierzyciela uniemożliwił realizację wierzytelności w ten sposób, że podejmując określoną czynność prawną doprowadził się do niewypłacalności albo tę niewypłacalność powiększył zaś korzyść z jego działania odniosła osoba trzecia. Przedmiotowa instytucja w razie spełnienia następujących przesłanek: na skutek czynności prawnej dłużnika korzyść odnosi osoba trzecia, zaś wierzyciel zostaje pokrzywdzony, dłużnik ma mieć świadomość, że jego działanie prowadzi do pokrzywdzenia wierzyciela, osoba trzecia natomiast posiada wiedzę lub możliwość dowiedzenia się (przy zachowaniu należytej staranności), że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Na wierzycielu spoczywa ciężar udowodnienia istnienia zaskarżalnej wierzytelności, niewypłacalności dłużnika, posiadania przez osobę trzecią rzeczywistej lub możliwej (przy dołożeniu należytej staranności) wiedzy o dwóch faktach, że czynność prawna krzywdzi wierzyciela dłużnika i że dłużnik o tym wie. Sytuację procesową wierzyciela ułatwiają domniemania art. 527 § 3 k.c. (bliskość stosunku osoby trzeciej z dłużnikiem) i § 4 (pozostawanie osoby trzeciej w stałych stosunkach gospodarczych z dłużnikiem będącym przedsiębiorcą). Podnieść należy, że w przypadku przewidzianym w art. 527 § 3 k.c. wierzyciel musi udowodnić jedynie podstawę domniemania - istnienie bliskiego stosunku między dłużnikiem a osobą trzecią w chwili dokonywania zaskarżonej czynności. Bliska więź prawnorodzinna może stanowić jednak podstawę domniemania faktycznego, że dane osoby pozostają w bliskim stosunku w rozumieniu art. 527 § 3 kc. Natomiast osoba trzecia, aby obalić obydwa domniemania musi udowodnić, że nie wiedziała o tym, iż dłużnik jest świadomy pokrzywdzenia wierzyciela.

Zaskarżeniu na podstawie art. 527 k.c. podlegają wyłącznie czynności prawne dłużnika. Powszechnie przyjmuje się, że również ugoda sądowa może być skarżona przez wierzyciela w trybie skargi pauliańskiej. Ugoda sądowa jest z jednej strony czynnością procesową, której zawarcie prowadzi do umorzenia postępowania. Jest ona również czynnością w znaczeniu materialnoprawnym, albowiem w drodze zgodnych oświadczeń woli wywołuje skutki w sferze prawa materialnego, co do stosunku prawnego objętego przedmiotem postępowania. (OSN z dnia 15 października 1999r., III CKN 388/98, OSNC z 2000r., Nr 4, poz. 75, z dnia 15 listopada 2008r., V CSK 163/08, LEX nr 1169168, OSN z dnia 17 czerwca 2010r., III CZP 41/10, (...) Lex)

Zgodnie z art. 528 k.c. jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Korzyść uzyskana bezpłatnie to taka, za którą osoba trzecia nie spełniła ani nie zobowiązała się spełnić ekwiwalentnego świadczenia w ramach tego samego lub innego stosunku prawnego. Oceny, czy ewentualne inne świadczenie stanowi odpowiednią odpłatę za korzyść uzyskaną wskutek zaskarżonej czynności należy dokonywać z punktu widzenia obiektywnego, a nie zaś z punktu widzenia samych

stron. Wskazany przepis wyłącza przesłankę złej wiary po stronie osoby trzeciej w tych przypadkach, gdy wskutek zaskarżonej czynności osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie.

Przedmiot ochrony przy skardze pauliańskiej - jak już zostało wskazano powyżej - stanowi istniejąca i zaskarżalna wierzytelność pieniężna. W okolicznościach przedmiotowej sprawy nie budzi wątpliwości, że taka wierzytelność istnieje zaś wierzyciele dowiedli tej okoliczności, albowiem przedłożyli tytuł wykonawczy tj. prawomocny nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 3 października 2000r. w sprawie o sygn. akt VI Ng 163/00 wraz z postanowieniem tego Sądu z dnia 24 marca 2011r. w sprawie o sygn. akt VI GCo 30/11 o nadaniu klauzuli wykonalności na rzecz nowego wierzyciela. Nie ulega również wątpliwości, że ani pierwotny ani aktualni wierzyciele nie uzyskali żadnego zaspokojenia przysługującej im wierzytelności, albowiem dłużnik nie uregulował dobrowolnie tego zobowiązania, nawet w części zaś wszczęte egzekucje okazały się bezskuteczne. W realiach przedmiotowej sprawy jest to okoliczność niesporna; nadto zaś dowodzą jej zawiadomienia komornika o bezskutecznej egzekucji jak też postanowienia o umorzeniu postępowań egzekucyjnych zalegające w sprawach o sygn. akt Km 759/15 oraz Km 809/17.

Zgodnie z art. 527 § 2 k.c. czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli - wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

Niewypłacalność oznacza stan majątku dłużnika, w którym egzekucja nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności przysługującej przeciwko temu dłużnikowi (OSN z dnia 24 stycznia 2000r., III CKN 554/98, Lex 52736). Stan ten powstaje także wtedy, gdy zaspokojenie można wprawdzie uzyskać, ale z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka. Pokrzywdzenie wierzyciela powstaje nie tylko w razie niemożności zaspokojenia jego wierzytelności, ale także w razie jej utrudnienia lub odwleczenia (OSN z dnia 28 listopada 2001r., IV CKN 525/00, LEX nr 53110). Dłużnik jest niewypłacalny jeżeli egzekucja prowadzona w stosunku do jego majątku nie może przynieść zaspokojenia wierzycielowi. Stwierdzenie niewypłacalności nie wymaga jednak prowadzenia egzekucji, albowiem wystarczy, że wierzyciel udowodni fakt, iż gdyby egzekucja była prowadzona, to okazałaby się nieskuteczna.

W ocenie Sądu dowody przedłożone przez stronę powodową uzasadniają wniosek, że ugody sądowe zawarte przez dłużnika zostały dokonane z pokrzywdzeniem wierzycieli.

W pierwszej kolejności podnieść należy, że dłużnik w dacie zawierania przedmiotowych ugód miał świadomość swojej sytuacji majątkowej, wiedział, że jest niewypłacalny i wiedział, że ciążą na nim nieuregulowane zobowiązania finansowe. Nie sposób przyjąć odmiennego wniosku w sytuacji, gdy z zawiadomienia komornika o bezskutecznej egzekucji z dnia 5 lipca 2007r., skierowanego do pierwotnego wierzyciela tj. Przedsiębiorstwa (...) S.A. w S., wynika, że postępowania egzekucyjne przeciwko dłużnikowi toczą się od 2002r., przy czym na datę sporządzenia tego pisma tych postępowań było 48 na łączną kwotę należności przekraczająca 1 500,000 zł; nadto zaś dłużnik nie posiada żadnego majątku, do którego byłoby możliwe skierowanie skutecznej egzekucji w celu zaspokojenia przedmiotowej wierzytelności. Nie można przyjąć, aby ta sytuacja uległa istotnej zmianie, skoro w 2015r. przeciwko dłużnikowi toczyło się postępowanie egzekucyjne z wniosku wierzyciela J. S. na kwotę 120 691,03 zł w sprawie o sygn. akt Km 1376/03 zaś zobowiązanie na rzecz powodów nadal pozostawało niespłacone.

Podnieść zaś należy, że do przyjęcia, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli wystarczy, aby dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności, aby miał świadomość konsekwencji dokonywanej czynności. Nie jest natomiast konieczne wykazanie zamiaru takiego działania, ani świadomości dłużnika pokrzywdzenia konkretnego wierzyciela. Wystarcza świadomość dłużnika, że czynność prawna przez niego dokonana może spowodować dla wierzycieli niemożność zaspokojenia się. O świadomości dłużnika działającego z pokrzywdzeniem wierzycieli można mówić już wówczas, gdy dłużnik decyduje się na dokonanie czynności prawnej, znając jej skutki i wiedząc o istnieniu wierzycieli. (vide: Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku wydanym w sprawie I ACa 1764/04 z dnia 12 maja 2005 r., a także Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 marca 2001 r. wydanym w sprawie V CKN 280/00, Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 23 października 2014 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I ACa 978/14)

Gwoli ścisłości zaznaczyć również należy, że art. 527 § 2 k.c. wiąże pokrzywdzenie wierzyciela z rzeczywistą niewypłacalnością dłużnika, która musi istnieć zarówno w chwili wystąpienia ze skargą pauliańską, jak i w chwili orzekania przez sąd o żądaniu wierzyciela uznania czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną. Istotne jest to, że do uwzględnienia skargi pauliańskiej wystarczy wykazanie niewypłacalności dłużnika chociażby w „wyższym stopniu”, a nie niewypłacalności w ogóle, co oznacza, że należy wziąć pod uwagę i uwzględnić, każde powiększenie się stanu niewypłacalności dłużnika.

W ocenie Sądu jest oczywistym, że zawarcie opisanych ugód sądowych doprowadziło do stanu całkowitej niewypłacalności dłużnika skoro skutkiem dokonania przedmiotowych czynności było doprowadzenie do umorzenia postępowań egzekucyjnych prowadzonych przeciwko dłużnikowi z wniosku strony powodowej ze względu na bezskuteczność egzekucji. Należności przysługujące pozwanej na podstawie tych ugód jako należności alimentacyjne korzystały z pierwszeństwa zaspokojenia, co skutkowało brakiem środków na zaspokojenie należności innych wierzycieli. Jednoznacznie tego faktu dowodzi treść zawiadomień komornika o bezskutecznej egzekucji w sprawach o sygn. akt Km 759/15 oraz Km 809/17 oraz postanowień komornika z dnia 2 grudnia 2015r. w sprawie o sygn. akt Km 759/15 oraz z dnia 23 października 2017r. w sprawie o sygn. akt Km 809/17 o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Z treści tych dokumentów wynika przecież, że przyczynę bezskuteczności egzekucji w tych sprawach stanowiło zajęcie świadczeń przysługujących dłużnikowi tj. odpowiednio diety radnego oraz emerytury na poczet należności alimentacyjnych pozwanej i brak jakiegokolwiek innego majątku dłużnika, do którego mogłaby zostać skierowana skuteczna egzekucja. Skoro zaś dłużnik w chwili dokonywania przedmiotowych czynności prawnych był świadomy swojej sytuacji majątkowej i wiedział o istnieniu nieuregulowanych zobowiązań; nadto zaś w dacie zawierania drugiej ugody wiedział również o wszczęciu przeciwko niemu kolejnej egzekucji, a mimo tego uznał oba powództwa w całości, zgodził się na zawarcie ugód i w ten sposób wyzbył się dochodów, które jako jedyne mogły stanowić źródło częściowego zaspokojenia dla wierzycieli, to w tym stanie rzeczy - w ocenie Sądu - jest oczywistym, że działał on ze świadomością i w celu pokrzywdzenia wierzycieli. Nie można zasadnie przyjąć innego wniosku, albowiem wymowa przedstawionych powyżej dowodów w powiązaniu z datami wniesienia przez pozwaną pozwów o alimenty i podwyższenia należności alimentacyjnych, co finalnie skutkowało zwarciem ugód sądowych, jest jednoznaczna.

Zważyć przecież należy, że dłużnik w dniu 1 grudnia 2014r. objął mandat radnego Miasta i Gminy S. zaś pozwana już w dniu 11 marca 2015r. złożyła pozew o alimenty, przy czym dłużnik na pierwszej rozprawie uznał powództwo zaś w zawartej ugodzie ustalono alimenty w wysokości równej diecie radnego tj. 1 100,00 zł, począwszy od 1 stycznia 2015r. Zwrócić należy również uwagę, że pozwana niezwłocznie wszczęła postępowanie egzekucyjne, albowiem już w dniu 16 kwietnia 2015r. złożyła stosowany wniosek i dołączyła tytuł wykonawczy. Ten pospiech pozwanej nie był przypadkowy, albowiem w tym czasie przeciwko dłużnikowi toczyło się postępowanie egzekucyjne z wniosku innego wierzyciela tj. J. S. z wierzytelnością w wysokości 120 691,03 zł (Km 1376/03) zaś wszczęcie egzekucji należności alimentacyjnych ubezskutečniło zarówno tę egzekucję, albowiem w planie podziału z dnia 6 maja 2015r. na rzecz tego wierzyciela nie przewidziano żadnej należności jak późniejszą egzekucję powodów. Jeszcze wyraźniej taki cel działania dłużnika i pozwanej przejawia się przy zawarciu drugiej ugody sądowej z dnia 4 lipca 2017r., albowiem zważyć należy, że pozwana złożyła wniosek o podwyższenie alimentów do kwoty 2 100,00 zł po tym jak odebrała zawiadomienie o wszczęciu kolejnej egzekucji. Powodowie złożyli bowiem wniosek o wszczęcie kolejnej egzekucji dnia 23 maja 2017r., pozwana w dniu 7 czerwca 2017r. odebrała zawiadomienie o wszczęciu egzekucji zaś w dniu 12 czerwca 2017r. złożyła pozew o podwyższenie alimentów. Podnieść należy, że także i w tej sprawie pozwany uznał powództwo i wyraził zgodę na zawarcie ugody w całości uwzględniającej żądanie pozwanej. W ocenie Sądu nie bez znaczenia jest również i ta okoliczność, że kwota alimentów ustalona w ugodach całkowicie abstrahowała od przesłanek z art. 27 k.r.o., albowiem przewidziane w niej świadczenia zostały określone w rozmiarze, którego nie uzasadniają ani możliwości majątkowe i zarobkowe zobowiązanego, ani rzeczywiste, wymagające ochrony zgodnie z obowiązującym prawem potrzeby uprawnionych. Zważyć należy, że alimenty w takiej wysokości jak określone w ugodzie faktycznie pochłaniały nieomalże całość dochodów osiąganych przez pozwanego zarówno z tytułu diety radnego jak i emerytury i to w sytuacji, gdy pozwana nie była pozbawiona własnych dochodów, albowiem sama również pobierała emeryturę. Realizacja tej ugody doprowadziła do tego, że dłużnik faktycznie nie miał środków utrzymania, albowiem wysokość

przysługującego mu świadczenia emerytalnego na datę 10 lipca 2017r. zamykała się w kwocie 2 337,05 zł natomiast wysokość zajęcia łącznie z opłatą egzekucyjną wynosiła: 2 415,00 zł (19 września 2017r.)

Również pozwana D. L. - w ocenie Sądu - była w pełni świadoma i zorientowana w sytuacji majątkowej swojego męża; w szczególności zaś wiedziała o istnieniu wierzytelności wynikającej z prawomocnego nakazu Sądu Okręgowego w Rzeszowie. Przeciwnie twierdzenia pozwanej nie zasługują na wiarę, albowiem nie wytrzymują krytyki w zestawieniu z tym prostym faktem, że przeciwko pozwanej toczyło się przecież postępowanie egzekucyjne prowadzone na podstawie przedmiotowego nakazu zapłaty. Chodzi tutaj mianowicie o postępowanie w sprawie o sygn. akt Km 759/15, które zostało wszczęte na podstawie wniosku powodów i pierwotnie było również skierowane przeciwko pozwanej jako małżonce dłużnika. Zważyć należy, że to postępowanie zostało umorzone, albowiem postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika zostało uchylone ze względu na brak przesłanki istnienia wspólności majątkowej małżeńskiej w dacie wyrokowania i orzekania o nadaniu klauzuli wykonalności. Podnieść przy tym należy, że brak tej przesłanki był konsekwencją wystąpienia przez pozwaną z pozwem o ustanowienie rozdzielności majątkowej z datą wsteczną. To powództwo zostało uwzględnione, albowiem Sąd Rejonowy w Sandomierzu wyrokiem z dnia 20 września 2011r. w sprawie o sygn. akt III RC 185/11 ustanowił między pozwaną oraz jej mężem A. L. rozdzielność majątkową z datą wsteczną tj. od 1 kwietnia 1999r. Podnieść dodatkowo należy, że zgodnie z art. 527 § 3 k.c., jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Wprowadzone na mocy art. 527 § 3 k.c. domniemanie prawne oznacza, że ustawodawca nakazuje przyjąć, bez konieczności dowodzenia tego przez wierzyciela, że osoba trzecia pozostająca w bliskim stosunku z dłużnikiem wiedziała o istnieniu długu oraz konsekwencjach dokonywanej czynności dla możliwości zaspokojenia się przez wierzyciela. Zaskarżenie czynności dokonanej wobec osób bliskich, powoduje odwrócenie ciężaru dowodowego. Wierzyciel w tym wypadku obowiązany jest tylko do wykazania stosunku bliskości, a rzeczą osoby trzeciej jest wykazanie w drodze przeciwdowodu, że nie miała wiedzy o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Dla uznania, że między dłużnikiem a osobą trzecią istniał bliski stosunek, wystąpić między nimi muszą takie relacje, które uzasadniają przypuszczenie, że osoba trzecia z racji zażyłości z dłużnikiem wie lub przy zachowaniu właściwej staranności mogła się dowiedzieć o jego niewypłacalności. W przypadku, gdy osobą trzecią jest małżonek dłużnika, bliskość łączącego ich stosunku jawi się jako oczywista i tylko w wyjątkowych okolicznościach bliskość taką można by wykluczyć. Ciężar dowodu w takiej sytuacji przejść musi na ową osobę trzecią, która winna wykazać, że mimo istnienia formalnej więzi rodzinnej z dłużnikiem bliskość uzasadniająca domniemanie wiedzy o jego sprawach nie występuje.

W niniejszej sprawie - w ocenie Sądu - pozwana nie zdołała obalić domniemania wynikającego z art. 527§ 3 k.c., albowiem nie udowodniła, że nie wiedziała o zobowiązaniach dłużnika, nie wiedziała o jego sytuacji majątkowej zaś przed wszystkim o tym, że działa z zamiarem pokrzywdzeniem wierzycieli. Pozwana przyznała przecież, że miała ogólną wiedzę o zobowiązaniach męża; nadto zaś problemy finansowe odbiły się bezpośrednio na rodzinie, która utraciła źródło utrzymania i zmusiły pozwaną do podjęcia pracy za granicą w celu uzyskania środków na utrzymanie domu i rodziny, ale także na sprawy sądowe i egzekucyjne. Materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie - w ocenie Sądu - uzasadnia wręcz wniosek, że zarówno pozwana jak i dłużnik działali ze sobą w porozumieniu, albowiem wszystkie postępowania sądowe zostały wszczęte z inicjatywy pozwanej zaś dłużnik nie oponował jej żądaniom i uznał oba powództwa.

Te natomiast okoliczności, które akcentowała w swoich zeznaniach pozwana i które przyznał sam dłużnik, a mianowicie brak przyczyniania się dłużnika do zaspokajania potrzeb rodziny i obciążenie pozwanej wydatkami związanymi z utrzymaniem domu, a także dążenie do przeciwdziałania trwonieniu dochodów przez dłużnika na gry losowe i które jednocześnie wskazali jako przyczyny wytoczenia powództw, ich uznania, a także zawarcia ugód - w istocie rzeczy - nie mają znaczenia, dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Zważyć, bowiem należy, że przesłanką skargi pauliańskiej nie jest działanie dłużnika w celu i w zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli, lecz działanie ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Tę przesłankę należy uznać za spełnioną, gdy dłużnik przewiduje takie pokrzywdzenie w granicach ewentualności, albowiem pojęcie „świadomości pokrzywdzenia” jest definiowane jako

rozeznanie, możliwość zrozumienia, że oznaczone zachowanie własne może spowodować dla ogółu wierzycieli niemożność zaspokojenia się. To zachowanie wiąże się w sposób naturalny ze stosunkiem psychicznym dłużnika do wyobrazonego skutku danej czynności, który będzie się wyrażał nie tylko wyraźną chęcią pokrzywdzenia, albo także godzeniem się na pokrzywdzenie albo chociażby samym przypuszczeniem, że pokrzywdzenia przez daną czynność nie uniknie. Stwierdzenie istnienia jakiegokolwiek stosunku dłużnika do skutku czynności prawnej - na gruncie art. 527 k.c. - nie jest, więc wymagane i wystarcza sam fakt świadomości, że dłużnik wiedział o istnieniu wierzycieli i znał, co najmniej w granicach ewentualności skutki dokonywanej przez siebie czynności. Z przepisów o skardze pauliańskiej wynika, że nie jest wymagane, aby dłużnik działał w celu pokrzywdzenia wierzycieli, czyli miał subiektywnie ukierunkowany zamiar (bezpośredni lub choćby pośredni, ewentualny) spowodowania skutku w postaci pokrzywdzenia wierzycieli wskutek dokonania czynności prawnej z osobą trzecią. Nie jest też wymagana jego wina, ponieważ nie chodzi tutaj o odpowiedzialność o charakterze odszkodowawczym. Wystarczające jest istnienie lub możliwość istnienia, przy zachowaniu należytej staranności, po stronie dłużnika choćby ogólnej świadomości, nawet nie dotyczącej konkretnego wierzyciela, że wskutek dokonania czynności prawnej z osobą trzecią może stać się on niewypłacalny lub może powiększyć już istniejący stan swojej niewypłacalności (OSA w B. z dnia 19 grudnia 2017r., I ACa 588/17, (...) Lex, OSA w G. z dnia 15 listopada 2017r., I ACa 1013/14, (...) Lex) Nawet, zatem gdyby przyjąć, że pozwana i dłużnik dokonali przedmiotowych czynności w celu uregulowania kwestii finansowych w rodzinie, to i tak - w ocenie Sądu - nie blokuje to możliwości skutecznego wystąpienia przez wierzycieli ze skargą pauliańską. Dokonanie takiej czynności, która prowadzi do uszczuplenia majątku dłużnika i wyeliminowania możliwości zaspokojenia wierzyciela, zawsze będzie prowadzić do jego pokrzywdzenia w rozumieniu art. 527 k.c. To, że stronom danej czynności prawnej mógł towarzyszyć inny zamiar, nie eliminuje świadomości pokrzywdzenia, albowiem dla przyjęcia tej przesłanki - jak już wskazano powyżej - w zupełności wystarczające jest samo tylko godzenie się na pokrzywdzenie lub chociażby samo przypuszczenia, że pokrzywdzenia się przez daną czynność nie uniknie. Jest zaś w ocenie Sądu oczywistym, że zawarcie ugód sądowych i ustalenie alimentów w wysokościach równych kwotom należności otrzymywanych przez dłużnika z tytułu diet i emerytury, stanowiących faktycznie jedyne źródło dochodów dłużnika, zawiera w sobie przynajmniej element godzenia się na pokrzywdzenie wierzycieli, albowiem normalnym, naturalnym skutkiem tego rodzaju czynności jest doprowadzenie do wyeliminowania lub przynajmniej znacznego ograniczenia możliwości zaspokojenia wierzyciela. Odnosząc się jeszcze do twierdzeń pozwanej i dłużnika odnośnie przyczyn dokonania przedmiotowych czynności prawnych wskazać należy, że ich relacje nie zasługują na wiarę, a to z tego względu, że owe nieodpowiedzialne zachowania dłużnika nie zaistniały dopiero w 2015 czy w 2017 roku, lecz trwały praktycznie przez cały okres ich małżeństwa. Pozwana - mimo takiej sytuacji - nie zdecydowała się jednak na wystąpienie wcześniej z powództwem o alimenty, chociaż zarówno z jej zeznań złożonych w niniejszej sprawie jak i oświadczeń dłużnika złożonych w sprawach alimentacyjnych, wynika że dłużnik zanim otrzymał dietę i emeryturę, utrzymywał się z prowadzenia działalności gospodarczej. Zważyć jednak należy, że pozwana zdecydowała się wystąpić z żądaniem alimentów dopiero wówczas, gdy pojawiła się realna szansa zaspokojenia wierzycieli, albowiem dłużnik zaczął osiągać stałe dochody, co umożliwiło wszczęcie skutecznej egzekucji. Można oczywiście argumentować, że i pozwana zdecydowała się wystąpić z pozwem o alimenty, dopiero wówczas gdy pojawiła się realna szansa ściągnięcia tych należności, ale ta argumentacja nie ma znaczenia w kontekście dat i okoliczności dokonania tych czynności prawnych, wysokości ugodzonych świadczeń i wreszcie wszczęcia samego postępowania egzekucyjnego. Zasadnie, bowiem należałoby przypuszczać, że skoro dłużnik uznał oba powództwa zaś strony zawarły ugody, to będzie on następnie dobrowolnie regulował należności skoro na nie dobrowolnie się zgodził; nie zaś uchylał się od wykonania obowiązku i narażał na dodatkowe koszty egzekucyjne. Postępowanie egzekucyjne w takiej sytuacji jawi się jako zbędne niemniej jednak w okolicznościach tej sprawy, wszczęcie egzekucji było korzystne zarówno dla dłużnika jak i pozwanej albowiem zablokowało możliwość ściągnięcia należności na rzecz wierzycieli. Położenie dłużnika faktycznie nie uległo zatem zmianie mimo obciążenia obowiązkiem alimentacyjnym skoro jego dochody były przeznaczane także na zaspokojenie jego potrzeb, albowiem pozwana i dłużnik wspólnie zamieszkują i prowadzą wspólne gospodarstwo domowe.

Podsumowując powyższe rozważania stwierdzić należy, że w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego - w ocenie Sądu - nie budzi wątpliwości, że dłużnik w wyniku zawarcia przedmiotowych ugód z pozwaną stał się nie tylko niewypłacalny w wyższym stopniu, ale de facto stał niewypłacalny całkowicie. Powodowie udowodnili również,

że przysługuje mu względem dłużnika wierzytelność oraz, że nie może być ona zaspokojona z majątku dłużnika, na skutek dokonanych przez niego czynności prawnych tj. zawarcia dwóch ugód sądowych, w wyniku których stał się on niewypłacalny. W ocenie Sądu w niniejszym postępowaniu jednoznacznie wykazano również, że dłużnik nie posiada obecnie żadnego innego majątku, z którego powód mógłby uzyskać pełne, pewne zaspokojenie, a zatem nie zachodzą przesłanki przewidziane w art. 533 k.c.

W tym zaś stanie rzeczy - wobec zasadności zgłoszonego żądania - powództwo należało uwzględnić w całości, o czym Sąd orzekł w pkt. I sentencji wyroku na podstawie art. 527 k.c.

Natomiast w pkt. II sentencji wyroku Sąd zasądził od pozwanej D. L. na rzecz powodów: K. B. i S. B. kwotę 55,00 zł tytułem kosztów procesu, o czym orzekł na podstawie art. 98§1 k.p.c.

Z kolei w pkt. III sentencji wyroku Sąd odstąpił od obciążenia pozwanej kosztami sądowymi, o czym orzekł na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2016.623 -j.t.) w zw. z art. 102 k.p.c.

Sędzia:

ZARZĄDZENIE

1. odnotować w kontrolce uzasadnień sędziego;
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć powodom oraz pełnomocnikowi pozwanej na adresy jak z wniosku.
3. akta przedstawić sędziemu po wpłynięciu apelacji lub po upływie 14 dni od dnia doręczenia powódce odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem celem wydania zarządzeń wykonawczych.